

Тема: Перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародних дорожніх перевезень МДП

План

1. Загальні положення.
2. Особливості оформлення книжки МДП.
3. Оформлення ваучера TIR+.
4. Особливості здійснення перевезень вантажів з використанням книжки МДП на умовах договору субпідряду.
5. Особливості оформлення перевезень великовагових, громіздких чи небезпечних вантажів.
6. Допуск перевізників-резидентів до перевезення на умовах Конвенції МДП.

Література

1. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП), 1975.
2. Закон України від 15.07.1994 №117 «Про участь України у Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.1993 №572 «Про заходи щодо забезпечення функціонування в країні системи міжнародних автомобільних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП».
4. Наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2017 №953 «Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року та Інструкції про заповнення книжки МДП».
5. Наказ Міністерства фінансів України від 09.10.2012 №1064 «Про затвердження Порядку видачі свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення товарів під митними печатками та пломбами».

1. Загальні положення.

Митна конвенція про міжнародні перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (конвенція МДП) була прийнята в 1975 р. МДП - це міжнародні дорожні перевезення (Transports Internationaux Routiers).

Метою створення конвенції МДП було:

- полегшення міжнародних перевезень вантажів дорожніми транспортними засобами;
- спрощення і гармонізація прикордонних та імпорتنих процедур, формальностей;
- створення міжнародної системи митного контролю.

Зона дії конвенції МДП поширюється на всю Європу, Північну Америку, частину Північної Африки, Чілі, Уругвай, Близький та Середній Схід.

Положення Конвенції МДП стосуються перевезень автомобільним і змішаним транспортом. У ній містяться вимоги до засобів і технології перевезення.

Система МДП базується на таких основних чотирьох принципах:

1. Вантажі повинні перевозитись у безпечних транспортних засобах або контейнерах.

2. Оплата митних тарифів і податків, якщо існує ризик їх несплати, повинна бути забезпечена міжнародною гарантією.

3. Вантажі повинні супроводжуватися визаною всіма країнами — учасницями Конвенції книжкою, яка використовується в країні відправлення і виконує роль контрольного документа в державах відправлення, транзиту і призначення.

4. Заходи митного контролю в країні відправлення вантажу повинні бути такими, щоб були визнані достатніми в країнах транзиту і призначення.

Усі необхідні митні процедури (формальності), що стосуються вивезення вантажів, виконує митниця країни відправника. Тут оглядаються та оформлюються вантажі на підставі інформації, яка заявлена перевізником у книжці МДП, накладаються митні пломби, про що робиться позначка в книжці.

Після цього відокремлюється один відривний аркуш та заповнюється відповідний корінець у книжці, яка повертається перевізнику, що може розпочинати транспортну операцію.

Коли перевізник опиняється на митному кордоні, прикордонна митниця країни відправлення перевіряє цілісність митних пломб, відриває другий аркуш книжки МДП і заповнює відповідний корінець.

Після цього може бути надано дозвіл на вивезення вантажу за кордон. Обидва корінці у книжці МДП підтверджують, що перевезення по території країни відправлення повністю завершено.

Якщо прикордонна митниця не помітила порушень і не зробила будь-яких поміток у своєму відривному аркуші, тобто він ідентичний з першим відривним аркушем, то книжка МДП вважається оформленою без застережень.

Якщо відривний аркуш прикордонної митниці містить інформацію про порушення митних правил або якщо цей аркуш не отримано в митниці відправлення вантажу, то прикордонна митниця робить запит у національне гарантійне об'єднання та інформує його, що книжка МДП оформлена із застереженнями або не оформлена зовсім.

Якщо митні органи не отримують задовільне пояснення, то вони визначають розміри мит і податків, що підлягають сплаті. Якщо ж такі платежі не вдається отримати безпосередньо від порушника або особи, відповідальної за порушення, митні органи отримують визначену суму від національного гарантійного об'єднання.

У кожній наступній державі транзиту відбувається така сама процедура, як і в державі відправлення. Митниця, через яку вантажі ввозяться на територію транзиту, перевіряє цілісність митних пломб і відриває один аркуш у книжці МДП.

Подібним чином діє митниця, через яку вантажі вивозяться з території країни транзиту. Ці два аркуші зв'язуються, і транспортна операція завершується. Якщо ж помічені якісь порушення, застосовуються згадані процедури з відшкодування.

У разі, коли отримувач вантажу знаходиться всередині країни, прикордонна митниця діє за схемою дії прикордонної митниці країни відправлення. Виписана схема передбачає можливість застосовувати право органів будь-якої країни на огляд вантажу, якщо є підстави вважати, що вантаж перевозиться з порушеннями митних правил, наприклад, використані фальшиві печатки, митні пломби, невідповідність складу вантажу дорожнім документам, підробка книжки МДП. Митні органи мають право визначати терміни і маршрут переміщення вантажу.

У такому разі перевізник повинен подати задовільне пояснення, якщо він порушив маршрут або змінив термін перебування в дорозі.

Якщо на маршруті були зіпсовані митні пломби, здійснена перевалка вантажу, повне або часткове його знищення, перевізник повинен отримати офіційне підтвердження цього факту в будь-якій офіційній установі, що знаходиться якомога ближче до місця скоєння порушення або злочину.

На підставі цієї інформації митні органи розслідують обставини справи з метою підтвердження наведених фактів.

Основні положення про порядок застосування Конвенції МДП

Конвенція МДП стосується перевезень вантажів без їх проміжного перевантаження на маршруті в дорожніх транспортних засобах (контейнерах) від митниці однієї із сторін, що домовляється, до митниці призначення другої сторони за умови, що хоча б якась частина операції МДП між її початком і завершенням виконується автомобільним транспортом.

Відповідно до Конвенції МДП товари, що переміщуються з дотриманням процедур МДП у запломбованих транспортних засобах, звільняються, як правило, від сплати (або депозиту) ввізних або вивізних мит і податків у проміжних митницях.

Платежі за митне оформлення книжок МДП у цих митницях не здійснюються. Також ці вантажі, що переміщуються відповідно до вимог правил МДП, звільняються від митного огляду в пунктах проміжних митниць.

Митний огляд у проміжних митницях може здійснюватись тільки у виняткових випадках, якщо є вагомі підстави вважати, що в транспортних засобах під митними пломбами знаходяться товари, не зазначені в маніфесті книжки МДП.

Процедура МДП застосовується, якщо товари супроводжуються книжкою МДП, оформленою відповідно до Конвенції МДП і забезпечуються гарантією об'єднання, яка гарантує ці вантажоперевезення за умови, що ці товари перевозяться на транспортних засобах, попередньо допущених для перевезень під митними печатками і пломбами, крім випадків перевезення важковагових або великогабаритних вантажів, при транспортуванні яких на обкладинці і всіх аркушах книжки МДП повинен бути зроблений напис «важковагові або великогабаритні товари» англійською або французькою мовами.

На транспортних засобах обов'язково повинні бути прикріплені голубого кольору прямокутні таблички з написом «TIR». При цьому одна табличка розміщується спереду, а друга така ж табличка — позаду порожнього транспортного засобу або складу транспортних засобів таким чином, щоб вони були добре помітні.

Умови застосування процедур МДП передбачають, що митниці відправлення повинні знаходитися тільки в одній країні, а митниці призначення можуть знаходитись не більш як у двох країнах. Загальна кількість митниць відправлення і призначення не повинна перевищувати чотирьох.

Якщо частина маршруту транспортування вантажу із застосуванням книжки МДП проходить по території країни, яка не підписувала Конвенцію МДП, або якщо процедура МДП припиняється через більш пільгові транзитні системи, то операція МДП призупиняється на цій частині маршруту.

У даному разі перевезення з дотриманням процедур МДП може поновитися за умови, що митні печатки і пломби не пошкоджені, як і інші засоби митної ідентифікації.

Книжка МДП складається з чотирьох сторінок, обкладинки, невідривного аркуша та його корінця (обидві частини однакового розміру жовтого кольору), відривних аркуша № 1 і корінця № 1 білого кольору (вони призначені для використання в митницях відправлення і ввезення), відривних аркуша № 2 і корінця № 2 зеленого кольору (вони призначені для використання в митницях вивезення і призначення) та протоколу про дорожньо-транспортні пригоди (жовтого кольору).

Щодо призначення обкладинок книжки МДП, то на сторінці 1 усі п'ять граф заповнюються гарантійним об'єднанням, що видало книжку МДП (в графі 1 зазначається дата, до якої ця книжка може бути пред'явлена митниці відправлення).

На сторінці 2 надруковані французькою мовою правила користування книжкою МДП.

На сторінці 3 надруковані ті самі правила, тільки англійською мовою.

На сторінці чотири у верхньому правому куті знаходиться відривний купон з номером книжки МДП, який повертається володарю у разі вилучення книжки з відмітками митного органу, що зробив це: Книжки, що використовуються останнім часом, складаються з 6 або 14 аркушів (листоків).

Дорожньо-транспортними пригодами вважаються випадкові обставини, що спричинили пошкодження вантажних відділень транспортних засобів або митних печаток і пломб.

Про скоєння дорожньо-транспортної пригоди необхідно повідомляти письмово в межах однієї доби ввезення або відправлення будь-якими доступними оперативними каналами зв'язку.

Будь-які дії після ДТП повинні проводитись тільки під контролем митниці. У разі пошкодження відділень транспортного засобу або засобів ідентифікації в результаті ДТП складається протокол про порушення митних правил, робиться відповідний запис у відривних аркушах та їх корінцях книжки МДП.

Якщо перевізник звернеться до митниці, в зоні дії якої сталося ДТП, митниця зобов'язана:

отримати від цього перевізника письмове пояснення про обставини ДТП; прийняти рішення про можливість подальшого перевезення вантажів з дотриманням процедури МДП;

заповнити протокол про ДТП або засвідчити протокол, складений органами дорожньо-транспортних служб (інспекцій).

Після ДТП вантажі можуть бути перевантажені на інший дорожньо-транспортний засіб і відправлені за призначенням з дотриманням процедури МДП. У разі, коли процедура МДП неможлива, вантажі можуть бути відправлені в митницю призначення за процедурою доставки товарів під митним контролем.

Трапляються випадки видачі без дозволу митного органу, втрати або недоставлення в митницю призначення вантажів. За цієї ситуації митний орган, в зоні дії якого скоєно таке правопорушення, оформляє в установленому порядку справу про порушення митних правил і після її розгляду виносить постанову про накладання відповідного стягнення.

Порядок реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.11.2017 № 953.

Цей Порядок визначає умови виконання міжнародних дорожніх перевезень (далі - МДП), правила допущення суб'єктів господарювання України до системи МДП, порядок оформлення книжки МДП на товари, що перевозяться між митницями Держмитслужби з дотриманням вимог Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року (далі - Конвенція МДП), відповідальність держателя книжки МДП та гарантійного об'єднання за порушення МДП.

Терміни у Порядку використані в таких значеннях:

вантажне місце - кінцевий продукт операцій з упакування вантажу, що складається з пакувального комплексу та його вмісту й підготовлений до перевезення;

вантажний маніфест книжки МДП - графи 9 - 12 у невідривному листку N 1 / N 2 жовтого кольору, відривних листках N 1 білого кольору й відривних листках N 2 зеленого кольору книжки МДП, у яких зазначаються відомості про вантаж;

власник автотранспортного засобу - фізична або юридична особа, що володіє майновими правами на дорожній транспортний засіб на умовах власності (користування тощо);

ваучер TIR+ - комп'ютеризована підвищена фінансова гарантія сплати митних платежів під час транзитних перевезень територією України товарів, що перебувають під митним контролем, у розмірі 100000 євро за кожним ваучером, використаним разом з книжкою МДП (100000 євро за одним ваучером та сума діючого покриття на кожну книжку МДП);

держатель книжки МДП - фізична або юридична особа, яка допущена до виконання перевезень на умовах Конвенції МДП у порядку, передбаченому

національним законодавством країни, де зареєстрований перевізник, і яка придбала право користування книжкою МДП у гарантійному об'єднанні, реквізити якого зазначено в розділі 3 титульної сторінки книжки МДП;

завершення операції МДП - визнання митними органами належного припинення операції МДП;

консолідований вантаж - вантаж, що перевозиться одним дорожнім транспортним засобом і складається з двох і більше партій товарів для різних одержувачів або для одного одержувача від різних відправників;

митниця місця відправлення (далі - митниця відправлення) - будь-яка митниця Держмитслужби, у якій починається операція МДП для усіх товарів або їх частини;

митниця місця призначення (далі - митниця призначення) - будь-яка митниця Держмитслужби, у якій закінчується операція МДП для усіх товарів або їх частини;

операція МДП - перевезення товарів на умовах Конвенції МДП територією України;

припинення операції МДП - прибуття дорожнього транспортного засобу, зчеп дорожніх транспортних засобів у митницю призначення з метою їх контролю разом з товаром та віднесеною до них книжкою МДП;

проміжна митниця - будь-яка митниця Держмитслужби, через яку автотранспортний засіб, зчеп дорожніх транспортних засобів в'їжджає на територію України або виїжджає з неї під час перевезення товарів на умовах Конвенції МДП.

Інші терміни, використані в Порядку, визначено Конвенцією МДП та Митним кодексом України.

Гарантійне об'єднання встановлює строк дії книжки МДП, який не може бути продовжений. Книжка МДП може бути прийнята до оформлення першою митницею відправлення не пізніше кінцевої дати строку її дії. Книжка МДП, за якою здійснюється перевезення, є дійсною до завершення перевезення на умовах Конвенції МДП.

Якщо під час ввезення товарів сума митних платежів, що мають бути сплачені за ці товари, перевищує максимальний розмір гарантії (тобто суму, еквівалентну сумі діючого покриття міжнародними страховиками системи МДП на кожен книжку МДП у національній валюті України у перерахунку за курсом, установленим Національним банком України на день подання книжки МДП до оформлення), застосовується один із альтернативних способів забезпечення сплати митних платежів, визначений у статті 306 Митного кодексу України.

2. Особливості оформлення книжки МДП.

Якщо у вантажному маніфесті книжки МДП недостатньо місця для внесення даних про всі товари, що перевозяться на умовах Конвенції МДП, до всіх відривних листків держателем книжки МДП прикріплюються додаткові листки (комерційні документи). Додаткові листки (комерційні документи)

завіряються відбитком особистої номерної печатки (далі - ОНП) і підписом посадової особи митниці відправлення. До графи 8 усіх відривних листків книжки МДП вносяться дані про номери та кількість аркушів таких додаткових листків.

У графі 16 відривних листків NN 1, 2 відповідно білого і зеленого кольору книжки МДП робиться відмітка про накладене митне забезпечення, яка завіряється відбитком ОНП і підписом посадової особи митниці, яка наклала митне забезпечення. Відомості про раніше накладене митне забезпечення у графі 16 відривних листків перекреслюються.

Посадовою особою останньої митниці призначення після завершення процедури МДП невикористані листки книжки МДП перекреслюються "X"-подібною відміткою.

Одна книжка МДП може оформлюватись як на один автотранспортний засіб, так і на зчеп дорожніх транспортних засобів або на декілька контейнерів на одному дорожньому транспортному засобі чи на зчепи дорожніх транспортних засобів (у цьому разі вантажний маніфест книжки МДП повинен містити дані про вміст кожного дорожнього транспортного засобу або кожного контейнера).

У графі "Для офіційного користування" усіх відривних листків NN 1, 2 кожної книжки МДП зазначаються номери інших книжок МДП, якщо на автотранспортні засоби, що слідує у зчепі, або контейнери на одному автотранспортному засобі оформлюються окремі книжки МДП.

Якщо відривних листків у першій книжці МДП недостатньо для здійснення перевезення на всьому маршруті, за вимогою перевізника може використовуватись нова книжка МДП, що належить тому самому держателю, що й перша, за якою розпочиналось перевезення МДП. При цьому у разі переміщення за кожною з двох книжок МДП дорожній транспортний засіб має перетнути один або декілька кордонів між країнами на шляху його прямування.

Нова книжка МДП має бути прийнята до оформлення тією самою митницею Держмитслужби, яка засвідчила завершення попередньої операції МДП. Попередня книжка МДП закривається відповідно до пункту 2 розділу IV цього Порядку, а відкриття нової книжки здійснюється згідно з пунктом 1 розділу V цього Порядку.

Для відображення факту продовження перевезення на умовах МДП посадовою особою митниці Держмитслужби здійснюються в книжках такі записи:

у графі "Для офіційного користування" відривного листка N 1 і графі 5 невідривного корінця N 1 книжки МДП, що відкривається, зазначається: "МДП продовжено. Попередня книжка МДП N...";

у графі "Для офіційного користування" відривного листка N 2 і графі 5 невідривного корінця N 2 книжки МДП, що закривається, зазначається: "МДП продовжено за книжкою МДП N...".

Дані про закриття попередньої книжки МДП та відкриття нової книжки МДП заносяться до Журналу реєстрації книжок МДП (далі - Журнал

реєстрації) (додаток 1 до цього Порядку) посадовою особою митниці відправлення одразу після оформлення книжок МДП.

Книжка МДП може бути оформлена із застереженнями (чи без таких) або щодо порушень, що були допущені під час переміщення товарів на умовах Конвенції МДП, або щодо втрати чи пошкодження вантажу (його частини) унаслідок аварії чи дії обставин непереборної сили. Застереження вносяться до графі 27 відривного листка N 2 і до графі 5 невідривного корінця N 2 книжки МДП та завіряються відбитком ОНП і підписом посадової особи, яка вносила застереження. При цьому у відповідних випадках оформлюється Протокол книжки МДП згідно з розділом VII Інструкції про заповнення книжки МДП, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20 листопада 2017 року N 953 (далі - Інструкція).

Застереження можуть також стосуватися кількості та ідентифікаційних ознак вантажних місць, описів товарів, їх ваги, накладених митних забезпечень, печаток або розпізнавальних знаків. Посадова особа митниці Держмитслужби повинна чітко викласти суть застереження й зробити відмітку про його наявність шляхом проставлення символу "R" у графі 5 невідривного корінця N 2 та графі 27 відривного листка N 2.

Книжка МДП має бути оформлена без підчищень. Допускається внесення виправлень до книжки МДП особою, яка попередньо внесла ці дані, шляхом перекреслення помилкових даних і внесення правильних. Ці виправлення перевіряються, завіряються підписом та відбитком ОНП посадової особи митниці. При цьому у визначених цим Порядком випадках держатель книжки МДП може вносити виправлення до граф 6 - 11 титульної сторінки, графі 7 листка N 1 / N 2 жовтого кольору, листка N 1 білого кольору й листка N 2 зеленого кольору книжки МДП. Виправлення повинні бути завірені посадовою особою митниці Держмитслужби згідно з вимогами цього Порядку. Посадова особа митниці Держмитслужби має право вносити виправлення до граф книжки МДП (крім випадків, визначених у цьому Порядку) у разі потреби внесення додаткової та нової інформації під час довантаження або вивантаження частини товарів, проведення заміни автотранспортного засобу, виконання вантажних робіт у разі зміщення товарів чи у разі ДТП та в інших випадках, передбачених цим Порядком.

Не дозволяється робити виправлення у графах 1 - 5 першої (титульної) сторінки обкладинки книжки МДП, графі 4 відривних листків, графах 2, 3, 5 Протоколу книжки МДП, який складається відповідно до статті 25 Конвенції МДП.

Книжка МДП не приймається до оформлення та вилучається митницею (відправлення, проміжною або призначення) у таких випадках:

у графі 1 першої (титульної) сторінки обкладинки не зазначено кінцевий строк використання книжки МДП;

у графі 2 першої (титульної) сторінки обкладинки не зазначено дані про гарантійне об'єднання, що видало власнику книжки МДП книжку МДП;

у графі 3 першої (титульної) сторінки обкладинки не зазначено дані про держателя книжки - його найменування, країну реєстрації, адресу,

ідентифікаційний номер, присвоєний йому гарантійним об'єднанням, для українських юридичних осіб - код за Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, а для фізичних осіб - резидентів України - ідентифікаційний номер;

у графі 4 першої (титульної) сторінки обкладинки відсутні відбиток печатки та підпис відповідальної особи гарантійного об'єднання;

у графі 5 першої (титульної) сторінки обкладинки відсутній підпис секретаря Міжнародного союзу автомобільного транспорту (далі - МСАТ);

книжку МДП передано третій особі, яка здійснює перевезення товарів і на яку відсутній оформлений договір субпідряду на перевезення, тобто дані, зазначені в графі 3 титульної сторінки обкладинки книжки МДП (назва юридичної особи або прізвище та ініціали фізичної особи, країна реєстрації та адреса держателя книжки МДП), не збігаються з даними, зазначеними в товаросупровідних документах;

у книжці МДП виявлено підчищення, виправлення даних, унесених до граф з порушенням вимог пункту 10 цього розділу;

у митниці Держмитслужби наявне повідомлення гарантійного об'єднання про недійсність книжки МДП або повідомлення Safe TIR (комп'ютерної системи контролю за використанням і підтвердженням оформлення книжок МДП) про недійсність книжки МДП;

у держателя книжки МДП (крім випадків перевезення великовагових або громіздких вантажів) відсутнє Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення товарів під митними печатками та пломбами (далі - Свідоцтво про допущення) або термін дії його закінчився;

у митницях Держмитслужби наявна інформація про те, що пред'явлена книжка МДП викрадена або є підозра у її підробленні.

У разі вилучення викраденої або підробленої книжки МДП особа, яка надала таку книжку МДП до оформлення, притягується до відповідальності згідно із законодавством України.

Під час вилучення книжки МДП митницею Держмитслужби робиться запис на відривній частині четвертої сторінки обкладинки, на якій зазначено її номер та нанесено штриховий код, із зазначенням причин вилучення книжки МДП, а на зворотному боці цієї відривної частини проставляє підпис та відбиток ОНП. Держателю книжки МДП або уповноваженій ним особі видається ця відривна частина четвертої сторінки обкладинки книжки МДП.

Митницею Держмитслужби, яка вилучила книжку МДП, проводиться перевірка щодо виявлених порушень, а у випадках, передбачених абзацами восьмим та одинадцятим цього пункту, за наявності на те правових підстав вживаються дії до фіксації такого порушення з інформуванням відповідних правоохоронних органів. Вилучена книжка МДП пересилається із вичерпним роз'ясненням причин вилучення до гарантійного об'єднання у триденний термін після завершення перевірки. За наявності застережень відповідних правоохоронних органів книжка МДП повертається гарантійному об'єднанню після зняття зазначених застережень.

Митницею Держмитслужби книжка МДП вилучається та здійснюються дії, викладені до цього, у разі пред'явлення митниці Держмитслужби книжки МДП, за якою митницею (митницями) відправлення розпочато процедуру МДП, але із такими порушеннями:

строк дії книжки МДП закінчився до моменту подання її митниці відправлення, де починається перевезення на умовах Конвенції МДП;

у графі 8 першої (титульної) сторінки обкладинки не зазначено реєстраційні номери автотранспортних засобів;

у графі 10 першої (титульної) сторінки обкладинки не зазначено розпізнавальний(і) номер(и) контейнера(ів);

у графі 7 вантажного маніфесту (Manifeste de marchandises) листків книжки МДП не зазначено реєстраційні номери автотранспортних засобів;

у графі 9 вантажного маніфесту (Manifeste de marchandises) листків книжки МДП не зазначено (у разі наявності) кількість вантажних відділень або контейнерів, розпізнавальних знаків та номерів вантажних місць або товарів;

у графі 10 вантажного маніфесту (Manifeste de marchandises) листків книжки МДП не зазначено число і рід вантажних місць чи товарів, що перевозяться у складі вантажу, відсутній опис товарів;

у графі 11 вантажного маніфесту (Manifeste de marchandises) листків книжки МДП не проставлено вагу кожного товару окремо або загальну вагу товарів;

у книжці МДП відсутні відмітки попередньої на шляху прямування дорожнього транспортного засобу митниці Держмитслужби, до якої згідно з даними книжки МДП та (або) товаросупровідних документів мали пред'являтися для митного контролю товари та дорожній транспортний засіб, або такою митницею Держмитслужби не вилучено із книжки відривні аркуші відповідно до умов Конвенції.

Процедура МДП припиняється та книжка МДП повертається її власнику або уповноваженій ним особі, якщо:

для перевезення товарів під митним забезпеченням використовується дорожній транспортний засіб або контейнер, який на момент здійснення такого перевезення не відповідає вимогам, що були підставою для видачі Свідоцтва про допущення;

здійснюється перевезення товарів, до яких згідно із законодавством не може застосовуватись перевезення на умовах Конвенції МДП, та товарів, які виключено з гарантії МДП;

у випадках здійснення внутрішнього транзиту держателем книжки МДП, якого відповідно до статті 38 Конвенції МДП тимчасово або остаточно позбавлено права здійснювати перевезення на умовах Конвенції МДП на митній території України;

у випадках здійснення внутрішнього транзиту, якщо держателем книжки МДП відповідно до пункту 2 статті 26 Конвенції МДП обрано будь-який інший спосіб забезпечення сплати митних платежів, визначений у статті 306 Митного кодексу України.

У випадках, передбачених цим пунктом, зауваження та інформація про вжиті митницею Держмитслужби заходи вносяться до графі 9 Журналу реєстрації. Посадовою особою митниці Держмитслужби здійснюється оформлення відривного листка N 1 та невідривного корінця N 1 як проміжною митницею під час відкриття операції МДП та відривного листка N 2, невідривного корінця N 2 - як митницею призначення. У графі 5 невідривного корінця N 2 та графі 27 відривного листка N 2 проставляється літера "R" та здійснюється запис "МДП припинено" та у стислому вигляді наводяться причини такого рішення. Інформація про припинення перевезення МДП з повним розвантаженням одразу вноситься до Журналу реєстрації. Після цього перевезення на умовах Конвенції МДП вважається припиненим і подальше переміщення товарів здійснюється у встановленому порядку, передбаченому для перевезень товарів без застосування книжки МДП.

Процедура МДП призупиняється, якщо під час в'їзду в Україну держателем або уповноваженою ним особою до оформлення подається книжка МДП з метою прохідного транзиту товарів та при цьому встановлено, що:

перевезення таких товарів на умовах Конвенції МДП територією України заборонено;

держателя книжки МДП відповідно до статті 38 Конвенції МДП тимчасово або остаточно позбавлено права здійснювати перевезення на умовах Конвенції МДП на митній території України;

держателем книжки МДП відповідно до пункту 2 статті 26 Конвенції МДП обрано будь-який інший спосіб забезпечення сплати митних платежів, визначений у статті 306 Митного кодексу України.

Зауваження та інформація про вжиті заходи вносяться посадовою особою митниці Держмитслужби до графі 9 Журналу реєстрації, здійснюється оформлення відривних листків NN 1, 2 та невідривних корінців NN 1, 2 як проміжною митницею. У графі 5 невідривного корінця N 2 та графі 27 відривного листка N 2 проставляється літера "R" та здійснюється запис "МДП призупинено" та стисло наводяться причини призупинення процедури МДП. Книжка повертається держателю, а інформація про призупинення перевезення МДП одразу вноситься до Журналу реєстрації. Після цього перевезення на умовах Конвенції МДП вважається призупиненим і подальше переміщення товарів здійснюється у встановленому порядку, передбаченому для перевезень товарів без застосування книжки МДП.

На умовах частини другої статті 96 Митного кодексу України у ході виконання перевезення держатель книжки МДП може замінювати автотранспортний засіб самостійно, якщо на такий дорожній транспортний засіб не накладено митне забезпечення і товари, що перевозяться, не ушкоджені та не втрачені, а також якщо перевантаження може бути здійснено без пошкодження митних забезпечень. Після прибуття до митниці призначення, у присутності її посадової особи, держатель книжки МДП або уповноважена ним особа особисто змінює відомості про державний номерний знак дорожнього транспортного засобу в графі 8 титульної сторінки обкладинки книжки МДП та в графі 7 вантажного маніфесту відривних листків книжки МДП шляхом

перекреслення попередніх даних і занесення даних про інший дорожній транспортний засіб. Ці зміни завіряються відбитком ОНП посадової особи митниці призначення. Власником автотранспортного засобу, яким здійснюватиметься подальше перевезення на умовах Конвенції МДП, має бути держатель книжки МДП, дорожнім транспортним засобом якого розпочато операцію МДП.

У разі виникнення потреби у заміні дорожнього транспортного засобу, якщо за результатами аварії чи дії обставин непереборної сили частково або повністю пошкоджено або втрачено товари, або у разі, якщо через поломку чи ДТП дорожній транспортний засіб, на який накладено митне забезпечення, не може продовжувати рух, держатель книжки МДП або уповноважена ним особа повідомляє найближчу митницю (митний пост) за маршрутом прямування або митницю (митний пост), у зоні діяльності якої сталася така подія (перебуває цей дорожній транспортний засіб).

З дозволу найближчої за маршрутом прямування митниці Держмитслужби (митного поста) або митниці Держмитслужби (митного поста), у зоні діяльності якого сталася така подія або перебуває цей дорожній транспортний засіб, та у присутності посадової особи цієї митниці Держмитслужби держатель книжки МДП або уповноважена ним особа здійснює перевантаження товарів з дорожнього транспортного засобу, який потребує заміни, на дорожній транспортний засіб, за допомогою якого здійснюватиметься подальше перевезення за цією книжкою МДП. Після здійснення перевантаження товарів та накладення митного забезпечення держатель книжки МДП або уповноважена ним особа особисто змінює шляхом перекреслення попередніх даних і занесення даних про дорожній транспортний засіб, який прибув для його заміни, такі відомості:

реєстраційний номерний знак дорожнього транспортного засобу (графа 8 титульної сторінки обкладинки книжки МДП та графа 7 вантажного маніфесту відривних листків книжки МДП);

номер Свідоцтва про допущення, виданого на дорожній транспортний засіб (графа 9 титульної сторінки обкладинки книжки МДП);

номер контейнера (графа 10 титульної сторінки книжки МДП, якщо перевантаження товару здійснюється із пошкодженого контейнера у контейнер, що прибув на заміну).

Посадовою особою митниці Держмитслужби у графах 16 відривних листків NN 1, 2 наводяться дані про накладене митне забезпечення.

Усі зміни, внесені до книжки МДП, завіряються відбитком ОНП посадової особи митниці Держмитслужби.

Відповідно до розділу VII Інструкції посадовою особою митниці Держмитслужби (митного поста) Протокол книжки МДП заповнюється у випадках: повного чи часткового пошкодження вантажу або його втрати; втрати чи ушкодження митного забезпечення; ушкодження дорожнього транспортного засобу, за результатами якого відкрився доступ до вантажу.

Власником дорожнього транспортного засобу, що використовується для подальшого переміщення товарів на умовах МДП, має бути держатель книжки

МДП, за якою здійснюється таке переміщення, або уповноважена ним особа за договором субпідряду.

З дозволу митниці Держмитслужби (митного поста) перевезення товарів може бути продовжено іншим перевізником, якщо держателем книжки МДП не може бути забезпечено подальше перевезення товарів дорожнім транспортним засобом, який йому належить. При цьому книжка МДП закривається відповідно до пункту 2 розділу III Інструкції та повертається її держателю. До Журналу реєстрації відразу вноситься інформація про припинення процедури МДП. Подальше перевезення товарів здійснюється на умовах, визначених законодавством України. Якщо за вибором перевізника подальше перевезення товарів здійснюватиметься за процедурою МДП, цим перевізником має подаватися нова книжка МДП, яка оформлюється відповідно до розділу V цього Порядку.

У разі ввезення на митну територію України товарів (за винятком випадків прохідного транзиту), обов'язкові платежі під час випуску яких у вільний обіг перевищують суму, еквівалентну діючому покриттю міжнародними страховиками системи МДП на кожну книжку МДП, переміщення за процедурою МДП припиняється. Книжка МДП закривається у такому порядку:

під час в'їзду на митну територію України держатель книжки МДП подає книжку МДП для оформлення проміжній митниці;

проміжною митницею перевіряється відповідність даних, зазначених у вантажному маніфесті книжки МДП, даним, зазначеним у товаротранспортних документах, та оформлюються вантажні маніфести відривних листків NN 1, 2, у яких робляться записи відповідно до розділу III Інструкції. Невідривний корінець N 1 оформлюється відповідно до розділу IV Інструкції. При цьому графі 20, 22 відривних листків NN 1, 2 не заповнюються, а у графі "Для офіційного користування" відривних листків NN 1, 2 та графі 5 невідривного корінця N 1 вчиняється запис "МДП припинено (розмір гарантії недостатній)".

Надалі у відривному листку N 2 робляться записи відповідно до розділу V Інструкції та оформлюється невідривний корінець N 2, у якому робляться записи згідно з розділом VI Інструкції. При цьому в графі 5 невідривного корінця N 2 вчиняється запис "МДП припинено (розмір гарантії недостатній)".

Після оформлення відривні листки NN 1, 2 залишаються у проміжній митниці, а книжка МДП одразу повертається держателю.

Відомості про проведене оформлення книжки МДП одразу вносяться посадовою особою митниці відправлення до Журналу реєстрації. Після цього перевезення на умовах Конвенції МДП вважається припиненим і подальша доставка товарів до митниці призначення здійснюється у звичайному порядку, передбаченому для перевезень товарів без застосування книжки МДП.

У разі ввезення на митну територію України товарів з метою прохідного транзиту, обов'язкові платежі під час випуску яких у вільний обіг перевищують суму, еквівалентну діючому покриттю міжнародними страховиками системи МДП на кожну книжку МДП, переміщення за процедурою МДП призупиняється. Книжка МДП закривається у такому порядку:

книжка МДП реєструється проміжною митницею у Журналі реєстрації; перевіряється відповідність даних, зазначених у вантажному маніфесті книжки МДП, даним, зазначеним у товаротранспортних документах, та оформлюються вантажні маніфести відривних листків NN 1, 2, у яких робляться записи відповідно до розділу III Інструкції. Невідривний корінець N 1 оформлюється відповідно до розділу IV Інструкції. При цьому графі 20, 22 відривних листків NN 1, 2 не заповнюються, а у графі "Для офіційного користування" відривних листків NN 1, 2 та графі 5 невідривного корінця N 1 вчиняється запис "МДП призупинено (розмір гарантії недостатній)";

у відривному листку N 2 робляться записи відповідно до розділу V Інструкції та оформлюється невідривний корінець N 2, у якому робляться записи згідно з розділом VI Інструкції. При цьому у графі 3 невідривного корінця N 2 вчиняється запис "МДП призупинено (розмір гарантії недостатній)".

Після оформлення відривні листки NN 1, 2 залишаються в проміжній митниці, а книжка МДП відразу повертається держателю книжки МДП.

Відомості про проведене оформлення книжки МДП одразу вносяться митницею відправлення до Журналу реєстрації. Після цього перевезення на умовах Конвенції МДП вважається призупиненим і подальша доставка товарів до митниці призначення здійснюється у звичайному порядку, передбаченому для перевезень товарів без застосування книжки МДП.

3. Оформлення ваучера TIR+.

Ваучер TIR+ може використовуватись у разі перевищення суми гарантії за Конвенцією МДП (форму наведено у додатку 2 до Порядку).

Процедура оформлення ваучера TIR+ здійснюється у такому порядку:

до моменту подання митниці відправлення книжки МДП перевізник реєструє ваучер TIR+ на інформаційному веб-порталі (www.tirplus.net) разом із дійсним номером книжки МДП, за якою проводиться операція МДП. Веб-портал закріплює ваучер TIR+ за відповідною книжкою МДП у базі МСАТ;

ваучер TIR+ подається проміжній митниці разом з книжкою МДП, за якою проводиться операція МДП;

посадова особа проміжної митниці за допомогою автоматизованої системи митного оформлення "Інспектор" перевіряє статус книжки МДП та наявність інформації про закріплення ваучера TIR+ за вищезазначеною книжкою МДП. Позитивний результат перевірки статусу книжки МДП та номера ваучера TIR+ підтверджує дійсність гарантії для книжки МДП, за якою проводиться операція МДП;

після отримання позитивних результатів перевірки статусу книжки МДП посадовою особою проміжної митниці проставляється відбиток штампа "Під митним контролем" (далі - ПМК) на титульній сторінці ваучера TIR+ ліворуч від його порядкового номера, копія ваучера TIR+ залишається у справах митниці Держмитслужби.

Оригінал ваучера TIR+ разом з книжкою МДП має бути доставлений перевізником до митниці призначення.

Після завершення операції МДП посадовою особою митниці призначення проставляється відбиток ОНП на титульній сторінці ваучера TIR+ під відбитком штампа ПМК, проставленим у митниці відправлення.

Копія ваучера TIR+ залишається у справах митниці призначення разом із відповідним аркушем книжки МДП, а оригінал разом із книжкою МДП передається до гарантійного об'єднання.

Митниця відправлення може відмовити перевізнику в оформленні ваучера TIR+ у разі якщо:

сума митних платежів перевищує суми гарантій за ваучером TIR+ та гарантії за книжкою МДП;

книжку МДП не прийнято до оформлення;

ваучер TIR+ не зареєстровано на інформаційному веб-порталі (www.tirplus.net);

умови Конвенції МДП та/або законодавства України не виконуються.

4. Особливості здійснення перевезень вантажів з використанням книжки МДП на умовах договору субпідряду.

Згідно з частиною п'ятою статті 96 та частиною першою статті 325 Митного кодексу України для виконання перевезення держатель книжки МДП може залучати іншого перевізника. Крім того, держатель книжки МДП або уповноважена ним особа може самостійно замінювати механічний дорожній транспортний засіб на інший механічний дорожній транспортний засіб, що не належить попередньому держателю книжки МДП.

Такі перевезення, а також заміна можливі у разі перевезення вантажів на умовах договору субпідряду. Механічний дорожній транспортний засіб, що замінює попередній, має належати власнику, який входить до складу гарантійного об'єднання своєї країни - учасниці Конвенції МДП 1975 року, і між ним та держателем книжки МДП, за встановленими нормами міжнародного права, укладено угоду про надання зазначеної транспортної послуги. Угода має містити положення про відповідальність сторін у разі порушення ними умов виконання перевезень та перелік осіб, уповноважених сторонами на внесення змін до відомостей, зазначених у книжці МДП, під час проведення заміни механічних дорожніх транспортних засобів.

Під час здійснення такого перевезення, після прибуття до проміжної митниці, у присутності посадової особи митниці Держмитслужби держатель книжки МДП або уповноважена ним особа, у разі необхідності, особисто змінює відомості про державний номерний знак механічного дорожнього транспортного засобу у графі 8 першої (титульної) сторінки обкладинки книжки МДП та у графі 7 вантажного маніфесту відривних листків книжки МДП, перекреслює попередні дані та вносить відомості про інший механічний дорожній транспортний засіб, яким буде здійснюватись подальше переміщення товарів. Ці зміни завіряються відбитком ОНП посадової особи митниці. Дані

про державний реєстраційний номер нового механічного дорожнього транспортного засобу одразу заносяться до ЄАІС.

Оформлення книжки МДП під час переміщення товарів за договором субпідряду здійснюється у митницях відправлення та призначення відповідно до розділів IV - VI Порядку.

5. Особливості оформлення перевезень великовагових, громіздких чи небезпечних вантажів.

Великовагові або громіздкі вантажі, а також будь-яке приладдя до них або живі тварини можуть перевозитися між митницями Держмитслужби на відкритих або дорожніх транспортних засобах, які відповідають вимогам до перевезень таких вантажів.

У цих випадках держателям книжок МДП або уповноваженим ним особам потрібно вживати заходів, які унеможливають підміну вантажів, для чого проводити детальний їх опис у товаротransпортних документах, нанесення на вантажі розпізнавальних знаків, додавати пакувальні листи, фотокартки товарів тощо.

У разі невідповідності вантажів даним, зазначеним у товаротransпортних документах та маніфесті МДП, держатель книжки МДП несе відповідальність згідно із законодавством України.

Під час перевезення таких вантажів на вантажні відділення дорожніх транспортних засобів чи контейнери митне забезпечення не накладається. У цьому разі держателю книжки МДП не потрібно мати Свідоцтво про допущення.

На обкладинці й на всіх відривних аркушах книжки МДП до початку митного оформлення держателем книжки МДП або уповноваженою ним особою повинен бути проставлений штамп "Великовагові або громіздкі вантажі" (англійською мовою - "Heavy or bulky goods") або штамп "Відкрито МДП" (англійською мовою - "Open TIR").

6. Допуск перевізників-резидентів до перевезення на умовах Конвенції МДП.

Допуск перевізників - суб'єктів господарської діяльності України до процедури МДП здійснюється комісією Держмитслужби та гарантійного об'єднання (далі - Комісія), склад якої затверджується спільним наказом Держмитслужби та гарантійного об'єднання.

Гарантійне об'єднання повідомляє Держмитслужбу про бажання перевізників - суб'єктів господарської діяльності України отримати допуск до перевезень на умовах Конвенції МДП листом, до якого додає завірені ним:

копії заяв перевізників на ім'я керівника гарантійного об'єднання за встановленою гарантійним об'єднанням формою на отримання допуску до перевезень на умовах Конвенції МДП;

оригінал переліку перевізників - суб'єктів господарської діяльності України, що надали гарантійному об'єднанню заяви на отримання допуску до перевезення на умовах Конвенції МДП, із зазначенням даних та за формою, що визначені у типовому бланку видачі дозволу згідно з частиною другою додатка 9 до Конвенції МДП.

У своєму листі гарантійне об'єднання в обов'язковому порядку зазначає такі відомості, які ним попередньо перевіряються:

наявність у кожного з перевізників досвіду в міжнародних автомобільних перевезеннях або можливість здійснення кожним з перевізників регулярних міжнародних перевезень;

стабільне фінансове становище кожного з перевізників;

взяття кожним з перевізників письмового зобов'язання перед гарантійним об'єднанням про дотримання ним усіх митних формальностей, встановлених Конвенцією МДП у митницях відправлення, призначення та проміжних митницях договірних країн - учасниць Конвенції МДП;

взяття кожним з перевізників письмового зобов'язання перед гарантійним об'єднанням сплачувати грошові кошти, зазначені у пунктах 1 та 2 статті 8 Конвенції МДП, якщо цього відповідно до пункту 7 статті 8 Конвенції МДП вимагатимуть компетентні органи країн - учасниць Конвенції МДП;

взяття кожним з перевізників письмового зобов'язання перед гарантійним об'єднанням про надання йому інформації та безперешкодного доступу до документації, наявної у перевізника, що може бути доказом відповідності (невідповідності) перевізника мінімальним умовам та вимогам, визначеним у пункті 1 частини другої додатка 9 до Конвенції МДП.

Гарантійне об'єднання несе відповідальність згідно із законом та Конвенцією МДП за достовірність даних, наведених у його заяві та копії заяви перевізника.

Держмитслужба протягом трьох тижнів з дня отримання від гарантійного об'єднання документів, перевіряє:

наявність даних про перевізника у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

наявність фактів притягнення до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, передбачених статтями 469, 470, 472, 474, 482 - 484 Митного кодексу України упродовж року з дня накладення адміністративного стягнення, а також фактів неодноразового притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення інших правопорушень митного та податкового законодавства;

стан розрахунків платника з бюджетом за даними інтегрованої картки платника.

Після проведення Держмитслужби перевірки відповідно до пункту 5 цього розділу, Комісією приймається іспит у перевізників на предмет наявності необхідного рівня знань у сфері застосування Конвенції МДП.

До іспитів допускаються керівники підприємств, або уповноважені особи, зараховані до штату, які відповідно до покладених обов'язків є відповідальними за дотримання вимог Конвенції МДП на підприємстві (за наявності).

Дата проведення іспиту погоджується гарантійним об'єднанням із Держмитслужби.

За результатами іспиту та за результатами перевірок, Комісією приймається рішення про допуск перевізників - суб'єктів господарської діяльності України до процедури МДП.

Держмитслужба протягом тижня з дня прийняття Комісією рішення про допуск перевізників - суб'єктів господарської діяльності України до процедури МДП надає перевізникам - суб'єктам господарської діяльності, допущеним до процедури МДП, дозвіл використовувати книжки МДП.

Перелік перевізників - суб'єктів господарської діяльності, яким надано дозвіл на користування книжками МДП, за формою, наведеною в частині II додатка 9 до Конвенції МДП, не пізніше двох днів з дати надання дозволу надсилається Держмитслужби гарантійному об'єднанню.

Гарантійне об'єднання у тижневий строк з дати отримання інформації надсилає Держмитслужби актуалізований на дату відправлення перелік перевізників - суб'єктів господарської діяльності, допущених до перевезення вантажів автотранспортом на умовах Конвенції МДП, в електронному вигляді.

Підставами для відмови у наданні допуску перевізникам - суб'єктам господарської діяльності України до перевезень на умовах Конвенції МДП є:

неподання гарантійним об'єднанням документів, зазначених у частині другій цього розділу;

відсутність у поданих документах відомостей, які мають бути зазначені відповідно до вимог частини третьої розділу IX цього Порядку;

наявність у поданих документах неправдивих відомостей;

встановлення під час розгляду заяви невідповідності перевізника мінімальним умовам та вимогам, визначеним у частині другій додатка 9 до Конвенції МДП;

заява гарантійного об'єднання.

Перспективи напрямку:

Уряд України затвердив план заходів з імплементації Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі.

Положення зазначеної Угоди, до якої Україна приєдналася у 2015 році, спрямовані на спрощення митних процедур шляхом зменшення фінансових витрат, скорочення часу для здійснення митного оформлення, запровадження механізму “єдиного вікна”, зниження рівня корупції та збільшення довіри бізнесу до держави в цілому.

Реалізація плану заходів забезпечить належне виконання Україною міжнародних зобов'язань, а також сприятиме створенню ефективного і прозорого торговельного середовища та покращенню позиції України у світових рейтингах, пов'язаних з легкістю ведення бізнесу. Відповідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 р. № 444-р затверджено план заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі. Пунктом 11. Удосконалення процедур імпорту, експорту і

транзиту передбачено здійснення заходів щодо посилення співпраці з питань реалізації пілотного проекту електронної книжки МДП і впровадження та функціонування автоматизованої системи процедури МДП.